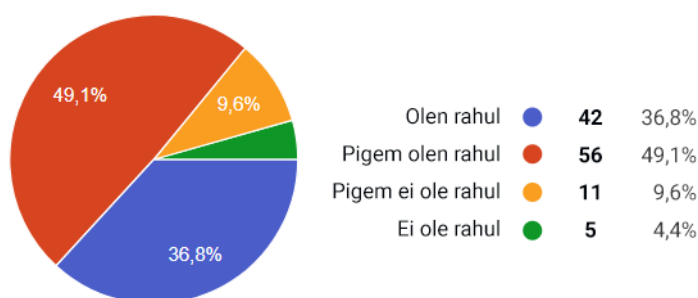

Riigi Teataja tõlgete küsitlus 2017

1. Kas olete rahul ingliskeelsete tõlgete kvaliteediga?

114 vastust

2. Milliseid puudusi olete tõlgetes märganud? Võimaluse korral tooge ka täpsemaid näiteid.

35 vastust

Võib puududa järjepidevus sõna ja/või väljendi kasutamisel.

Mõningad terminid on üsna tehnilised ehk sõna sõnalt tõlgitud, avamata termini tegelikku sisu (nt maksuotsus maksukorralduse seaduses)

Mõned spetsiifilised terminid ei olnud vastavuses eesti terminitega

Sõnavara kastus on ebaadekvaatne, tõlgid üldse ei näe vaeva õige termini otsimisega.

Kirjavigu

Terminoloogia ebaühtlus (sama eestikeelne õigustermin on erinevates aktides inglise keelde tõlgitud erinevalt). Mittekaasaegsete õigusterminite kasutamine.

Sageli puudub "the" sõnade eest, kus see peaks olema; mõned terminid mõjuvad otsetõlkena, ei ole alati kooskõlas ESTERMi vastetega.

Terminite ebaühtsus (nt otsuse resolutsiooni vaste on HKMSis Operative part, TsMSis conclusion) - mõnikord on terminid erinevad lausa ühe seaduse lõikes (ilmselt tingitud muudatuste tõlkimisest erineval ajal või erinevate vandetõlkide poolt); hooletusvead; kohati on jätab lausestus soovida. Üldine tase on siiski hea, aga võiks olla väga hea. Probleeme tundub rohkem olevat just "vanemate" seadustega, mis on kunagi tõlgitud ja millele on aastate jooksul palju muudatusi lisatud.

Olen märganud, et mõne mõiste vaste on vale, aga see ei ole tingitud teadmatusest, vaid pigem lihtsalt näpukas (a la aju mõtleb transferor, aga näpud kirjutavad transferee).

Väga häiriv on endiselt, et paljudes seadustes on paralleelne tõlketekst mitu lehekülge allpool (eespool).

Tihti on tõlked tehtud nn "Google translate" meetodil, tõlgitud on sõna-sõnalt ja sisu mitte arvesse võttes.

Vahel on samas tekstis ühel terminil mitu erinevat vastet, tundub, et tekst on tervikuna toimetamata

Tõlgetes kasutatud inglise keel on vahelduva kvaliteediga, mõnikord väga hea, mõnikord aga üldse mitte nii hea. Üldine tase on aastate jooksul tasapisi paranenud, aga on siiski üpris ebaühtlane. Kuigi vandetõlgid teevad oma tööd väga hästi, ei ole nende inglise keele tase vist päris emakeele tasemel. Kuluks ära hea inglise keele toimetaja, kellel on inglise keel emakeelena ja kellel peaks ka olema head teadmised Eesti õigussüsteemist.

Silma on jäänud mõningate mõistete tõlgete erinevused erinevates kohtades. Näiteks täitemenetlus: Esterm: execution proceeding; TMS: enforcement procedure

EU õigusest ülevõetud mõisted, mis on tõlgitud eesti keelde ja siis uuesti tagasi inglise keelde lähevad uues tõlkes vastuollu originaal mõistetega. Tuleks kasutada originaal inglise keelseid mõisteid. Näiteks Water Act (Veeseadus) on paljud mõisted ülevõtnud Water Framework Directiv (2000/60/EC). Mõiste - Põhjavesi: WFD: Groundwater means all water which is below the surface of the ground in the saturation zone and in direct contact with the ground or subsoil. Water Act: "groundwater" means sub-surface water; mineral water is a subcategory of groundwater;

Kasutatud mõisted erinevad seaduseti

Terminid on vahel kunstlikud ja eri riikidest välismaalastele mitteamusaadavad. Pean kasutama tsitaate seadusetõlgetest ja seega siis ka oma tõlkes samu termineid, kuid kliendid sageli parandavad. Neid termineid Google'ist otsides leiab sageli ainult eesti allikaid.

Grammatika tüüpvead ("that" asemel "which"; "mille objekt" tõlgitud "which object", aga õige oleks "the object of which"), mõned veidrased terminid ("mandatary", "obliger"), mida päriselus ei kasutata.

Tõlgetest võetud ingliskeelseid terminivasteid on Lääne-Euroopas avaldamiseks saadetud materjalides (artiklid, õigusküsimuste ülevaated) väga palju parandatud.

nt. VÕS § 254 (2): (2) Vahetuslepingule kohaldatakse vastavalt müügilepingu kohta sätestatud. Kumbagi lepingupoolt vaadeldakse tema poolt üleandmisele kuuluva eseme suhtes müüjana ja talle üleandmisele kuuluva eseme suhtes ostjana. (2) The provisions concerning contracts of sale of apply to barter agreements. In a barter agreement, the party who transfers is deemed to be the seller and the party who takes delivery is deemed to be the purchaser of the object of the agreement. - Väga halb ja ebatäpne tõlge. Ja selliseid näiteid on hulgaliselt (kümneid ja kümneid).

Ei ole vist puudusi märganud.

Kohati tundub kohamakas, aga eks see vist selliste tekstide puhul ole ka loomulik.

Kohati on kasutusel sellised terminid, mida guugeldamise põhjal tundub, et mujal ei kasutata - vähemalt samas kontekstis mitte. Ka sõnastus on teinekord eestikeelses lähtetekstis liiga kinni, mis teeb ingliskeelse teksti mõttetult keeruliseks.

Mõnes seaduses olen märganud täiesti tõlkimata jäänud löike. Samuti olen märganud ka ühe väljendi erinevaid tõlkeid ühe ja sama teksti raames.

Kui seadust on muudetud-täiendatud, siis teinekord on tõlkes ebaühtlust.

Kirjavead

Lihtsad mõisted ei lähe tihti reaalse kasutamisega kokku - nt on ministriumite kodulehtedel ingliskeelne informatsioon, mis kasutab seaduse tõlkest erinevaid mõisteid (tihti ka paremaid). Natuke jätab soovida ka lauseehitus, mis jääb kohati kohmakaks ja raskesti hoomatavaks, kuid see võib olla ka Mandri-Euroopa ja angloameerika õiguse erinevus, sest ka sätte olemus on tavaliselt veidi erinev.

Tõlked on keeleliselt põhjendamatult kohmakad (grammatika, stiili aspektist) - ilmselt seetõttu, et otsitakse odavama hinna, mitte parema keelelise kvaliteedi pakkujaid või ei soovita tasuda korraliku toimetamise eest. Tõlkijatel puudub ka piisav erialaspetsialistide sisend, mistõttu tekivad kummalised tõlked, kus pakendikontroll muutub tõlkes auditiks, ehkki audit on vaid üks väga täpselt defineeritud audiitori poolt osutatav teenus (valdav osa pakendikontrolli töövõttudest on oma olemuselt muu kindlustandev teenus ja ulatuselt pigem võrreldav ülevaatus, mitte auditiga). Sellist tõlget ei saa korrigeerimata kasutada. Tekivad ka "otsetõlked", nt sworn auditor ja sworn advocate, mida ükski enesest lugu pidav vandeaudiitor/vandeadvokaat enda kohta ei kasuta. Aktsiaseltsi tõlkimine public limited company-ks (mis inglise keeles tähendab börsiettevõtet), vajab kasutamisel aga selgitust "it's called a public limited company but it's not really public", mille peale ingliskeelsest ruumist tulev inimene satub täielikku segadusse :)

Tõlked tihti kohmakad, palju on sõna-sõnalist tõlget, mis muudavad teksti kohati täiesti arusaamatuks - aru on võimalik saada alles siis kui võrdled eestikeelse tekstiga. Kui seadusega või mõne konkreetse sättega võetakse üle EL direktiivi, siis peaks kasutama selle seaduse tõlkes ka ingl. keelses direktiivis kasutatud termineid (nt VPTS § 119-1 tõlkes on kasutatud terminit "investment agent", direktiivi artikkel 23, mille alusel säte on kehtestatud kasutab terminit "tied agent").

Erinevate dokumentide tõlked ei ole ühtsed (nt ingliskeelse termini "shall" kasutamisel)

Mõni säte on tõlgitud otse, arvestamata sihtkeele sõnade järjekorraga (järjekord nagu eestikeelse lause puhul). See teeb lugemise ja arusaamise keeruliseks.

Erinevates tekstides on erinevaid definitsioone kasutatud sama mõtte väljendamiseks, mõte on valesti tõlgitud, tabelid on teistsugused ja halb inglise keel. See esineb nii seadustes kui määrustes. Võimalikult vähe peaks viitama, kõige halvemad näited on maksuseadused.

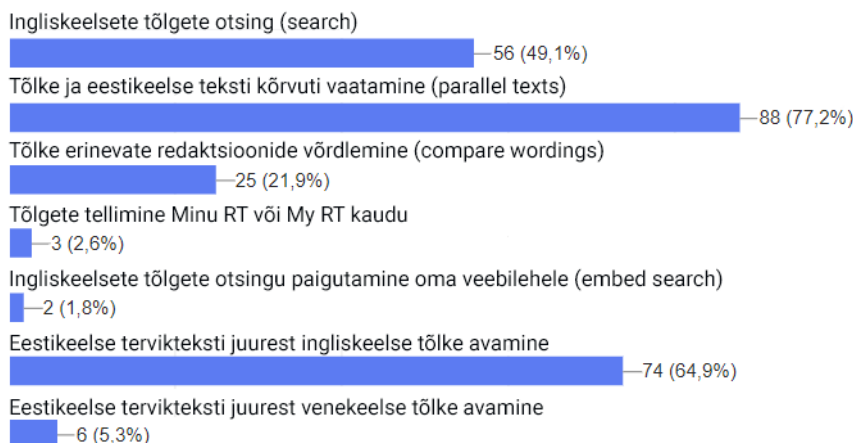
Suurem osa õigusakte koostatakse EL direktiivide üle võtmiseks. Inglisekeelsetes tõlgetes ei kasutata alati samu termineid, mis on direktiivides toodud.

Terminoloogiline järjepidamatus, ebaloomulikud kollokatsioonid

VÕS tõlge on pea tervenisti väga madala kvaliteediga, nii et üldiselt olen palunud noorematel kolleegidel seda mitte kasutada. Terminid pole ingliskeelsele lugejale arusaadavad. Sõnad on otse tõlgitud, kuid neid ei kasutata inglise keeles nii, nt on sõna "asi" läbivalt (müügileping, töövõtuleping jne) tõlgitud kui "thing" (sobivam oleks "property", "good" või kasvõi "item"; sama probleem on ka AÕS tõlkes). Lisaks on osade sätete sõnastus keeleliselt nii keeruline (inglise keele loogikale mittevastav), et neist on pea võimatu aru saada. Nt VÕS § 113.2 lg 2. Sarnaseid probleeme on ka teiste seaduste tõlgetes. Nt TsMS vahekohtumenetluse osa sõnastus on väga konarlik. 14. osa pealkiri peaks olema "arbitration", mitte "arbitral tribunal", mis tähistab konkreetseks vaidluseks moodustatud vahekohtukoosseisu. Vahekohtukokkulepe on arbitration agreement, mitte arbitral agreement. Vahekohtu otsuse tühistamiseks kasutatakse ingliskeelses ja rahvusvahelises maailmas terminit "setting aside of arbitral award", mitte "annulment of decision". Ka muudes TsMS-i osades esineb palju terminoloogilise probleeme. Hagi tagamise tühistamiseks kasutab ingliskeelne üldsus mõisteid "interim measures" või "preliminary measures" või "provisional measures", teatud kontekstis ka "injunction".

3. Milliseid võimalusi kasutate?

114 vastust

4. Millised on Teie ettepanekud tõlgete kättesaadavuse ja kasutamismugavuse ning Riigi Teataja ingliskeelse veebilehe parandamiseks?

34 vastust

Enimkasutatavatele määrustele tõlke inglise keelde lisamine.

Puuduvad

Paralleelteksti kasutamine on disaini mõttes natuke kohmakas. Mõlemad teksti lahtrid võiksid olla suuremad. Ja lisaks, ühes keeles võib olla tekst pikem kui teises,

ehk siis paragrahvid võiksid kerides jääda samale kõrgusele, et saaks teksti sisu võrrelda paremini. Või siis vähemasti tekitada selline võimalus linnukese vms nupu abil, et ei keriks sünkroonis, vaid paragrahv-paragrahvi haaval

Olen maksuseaduste tõlgete kasutaja. Ka alamaktid võiksid olla tõlgitud.

Seaduse ingl.k. nime järgi otsing, et see ei ole tähestiku jrk-s.

Palgata keelkorrektor, kellel on Inglise keele saadud õiguslane haridus ja emakeel on inglise keel.

X-Law plugin on juba selle töö ära teinud - saab otse sätte juurest ingliskeelset tõlget kõrvale vaadata.

Mõne seaduse puhul ei jookse eesti- ja ingliskeelne tekst paralleelselt, siin võiks midagi ette võtta. Otsingusüsteem millegipärast alati tulemusi ei anna, kuigi peaks.

Minu kogemuse põhjal on 2 suurt puudust. Kasutan tihti algteksti ja tõlke kõrvutamist, aga kui "synchronize scrollbars" kastis on linnuke, siis tihtipeale ühte paragrahvi kõrvuti ei näe. Saan aru, et ingliskeelne tõlge on pikem, aga selle jaoks on algteksti jäetud pikemad vahed, mis on lihtsalt vale koha peal. Teine suur puudus on teksti kerimises. Kui seesama linnuke on eelnimetatud kastis, siis teksti kerides see väga edasi ei liigu. Kui linnuke ära võtta, siis peab algteksti ja tõlget eraldi kerima, aga vähemalt liigub. Selle kerimise asja võiks Riigi Teataja küll ära parandada, sest see aeglustab tööd märkimisväärselt.

Paralleeltekstid avanevad liiga väikeses aknas ja ei ole sageli kohakuti, mistõttu on raske tekste kõrvuti lugeda. Ehk oleks võimalik neid paremini ja ühtlasemalt joondada.

Tekstide avanemise kiirus paralleelselt keelte vahel on paranenud.

Rohkem õigusakte peaks olema kättesaadavad ka inglise keeles

Kui paralleeltekstide vaatamisel on valitud "synchronize scrollbars", liigub tekst edasi väga aeglaselt. Mõnikord on ka probleemid joondamisega. Kui oleks võimalik neid asju parandada, oleks veebileht kasutajasõbralikum.

Kõik on OK nii, nagu on.

Inglise keelse tõlke valik üleval menüüs on piisavalt mugav, kui konkreetset akti vaadata.

Veidi ebamugav on tekstide paralleelne kerimine – see on aeglane ja lõigud ei kattu

Ingliskeelse tõlke leidmine võtab mõnikord palju aega, sest kõigepealt tuleb leida hetkel kehtiv redaktsioon ja siis allest ingliskeelse tõlke nupp üles otsida. See nupp võiks olla kuskil suuremalt olemas.

Tekstiotsingut tuleks parandada, varem legaltextis sai otsida, millistes õigusaktides mingid tekstiosad sisalduvad, nüüd need enam üldise otsinguga välja ei tule.

Määrustel võiksid olla vähemalt pealkirjad tõlgitud, alati peab ise tõlkima.

Kõige olulisem asi, mis on selgelt puudu, on ingliskeelne süstemaatiline liigitus (ja see võiks paikneda kohe tõlgete avalehel). Kuna selline liigitus on eRT-s eesti keeles täiesti olemas, siis ei tohiks olla ülemäära raske tekitada samasugust aktide "puud" ka ingliskeelsete tõlgete juurde. Praegusel kujul nõuab õige tõlke leidmine kas selle

eestikeelse või ingliskeelse pealkirja teadmist, aga kasutatav terminoloogia jne võib olla üsna spetsiifiline, mistõttu ei pruugi õiget akti üldse leida.

Teha terminite tõlkevastete valimisel koostööd inglise keelt emakeelena kõnelevate ja nt Saksamaal õigusaktide tõlkimisel tegutsevate juristide-lingvistidega

Olen kõigega rahul.

Eesti ja inglise keelt kõrvuti vaadates muutub skrollimine väga aeglaseks, selle parandamine teeks küll tuju heaks :)

Loomulikult võiks rohkem seadusi tõlgitud olla, samas võiks tõlked ülevaadata mõni inglise keelt emakeelena rääkiv toimetaja (kes tunneb ka õigust). Siis oleks ehk tõlgetest rohkem ka kasu, st need oleksid ka eesti keelt mitte oskavale inimesele arusaadavad. Praegu on paljud tõlked otsekui lihtsalt eestikeelne tekst, mis on kirjutatud inglisekeelsete sõnadega.

Ingliskeelse Riigi Teataja lehel võiks olla samasugune lihtotsingu kast, nagu on eestikeelsel lehel, sest praegune inglisekeelne otsing on liiga piirav (peab teadma, kas otsida pealkirjas ja/või tekstist ning lisaks peab märkima, mis ajal see kehtib, samas seda on vahel raske teada).

Parallel texts variant on kuidagi väga aeglane ja kohmakas, vahepeal peab linnukese eemaldama ja kumbagi teksti eraldi kerima. Seda võiks muuta.

Tõlke ja eestikeelse teksti kõrvuti vaatamisel on edasiliikumine väga aeglane, vähemasti minu arvutis. Äkki ma ei tea õiget nõksu? Ja tekst ei jookse alati paralleelselt.

Tolkijatele tuleb anda rohkem aega ja raha tegutsemiseks.

Tõlke eesmärgiks võiks siiski olla enam-vähem lihtsasti arusaadava õigusakti mõtte edastamine, mitte originaalkeelega sarnaselt täielikult ühemõttelise teksti koostamine. Mõisted võiks aga seadustest olla tõlgitud üheselt ning need peaksid otseselt vastama ka ingliskeelses õigusruumis kasutatavate mõistetega.

Soovitan esitada taotlus, et saada rahastus ning tõlked tasapisi üle toimetada ja korrigeerida (nii susu kui vorm). Sama vajavad tegelikult ka eestikeelsed lähtetekstid.

Rohkem seadusi võiks ära tõlkida.

ET oleks võimalik võrrelda kõik 3 teksti ühel ja samal lehel: et, en, ru

Ühtsema ja korrektsema terminoloogia kasutamine 8vajab eelnevaid kokkuleppeid).

Tõlgete kvaliteet vajab parandamist. Ilmselt tasub tõlkimiseks lugeda inglisekeelsete riikide õigusakte, rahvusvahelisi vahekohtureegleid jms, et leida õige terminoloogia.

Inglise keelses otsingus võiks saada otsida lepingu nimesid ka search´ga, hetkel seda võimalust ei näe

5. Kas kasutate ingliskeelseid tõlkeid oma töös

114 vastust

